FONDAT ÎN FEBRUARIE 1990

VOCEA POPORULUI

WWW.VOCEA.MD

№ 29 (1689) ZIAR NAȚIONAL VINERI, 5 SEPTEMBRIE 2025

Tinerii sindicaliști la Moldova Youth Forum 2025

›› p.2

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

A fost semnată Convenția Colectivă în educație pentru anii 2026-2030

›› p.3

Mesaj de felicitare

1 Septembrie, Ziua cunoștințelor

Dragi elevi și studenți, distinși profesori, stimați părinți, în numele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova și al meu personal, vă aduc sincere felicitări cu prilejul Zilei de 1 Septembrie – Ziua cunoștințelor, care dă startul unui nou an de învățământ.

Dragi elevi și studenți, în acest frumos început de toamnă, vă dorim succese, multă inspirație, un an de studii rodnic și plin de realizări frumoase. Vă încurajăm să pășiți cu încredere și curiozitate pe drumul cunoașterii, să-i respectați pe profesori, să munciți cu perseverență și să transformați fiecare oportunitate într-un pas înainte în dezvoltarea voastră personală și profesională. Iar rezultatele voastre să fie o bucurie pentru părinți, o mândrie pentru profesori și un motiv de speranță pentru întreaga societate!

Distinși profesori, vă mulțumim pentru faptul că rămâneți fideli profesiei prin care creșteți viitorul țării, pentru înțelegere, dăruire, muncă titanică și răbdare. Sunteți adevărate repere morale și intelectuale, surse de înțelepciune, inspirație și motivație pentru întreaga societate. Meritați tot respectul și admirația pentru ceea ce faceți. Multă sănătate, putere de muncă, energie creatoare, performanțe și împliniri profesionale.

Stimați părinți, sprijinul și implicarea domniilor voastre sunt piloni esențiali în parcursul educațional al copiilor. Să aveți multă răbdare, forță și înțelepciune, să fiți mereu un sprijin pentru copii în momentele de provocare și partener de bucurie în momentele de reușită. Să vă bucurați din plin de rezultatele copiilor dvs., știind că în spatele fiecărui succes stă și dedicarea dumneavoastră.

Fie ca anul de studii 2025-2026 să devină un an al reușitelor remarcabile!

Cu deosebită considerație,
Igor ZUBCU,
președintele CNSM

Igor Zubcu a discutat cu Kemal Özkan, oficial al Uniunii Globale IndustriALL

„Printre principalele priorități ale mișcării sindicale: majorarea salariului, extinderea negocierilor colective, pregătirea liderilor

Președintele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM), Igor Zubcu, a avut, recent, o întrevedere cu Kemal Özkan, secretar general adjunct al Uniunii Globale IndustriALL – organizație sindicală internațională care reprezintă interesele lucrătorilor din industriile de bază la nivel global.

La discuții a participat și Margareta Strestian, președinta Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice (FSCRE). Întrevederea s-a axat pe consolidarea cooperării dintre CNSM și IndustriALL, pe schimbul de experiență în domeniul apărării drepturilor lucrătorilor și necesitatea întăririi mișcării sindicale în fața provocărilor economice și sociale actuale.

Igor Zubcu a prezentat principalele priorități ale mișcării sindicale din Republica Moldova, subliniind importanța majorării salariului minim pe economie, a extinderii negocierilor colective, a dezvoltării procesului de formare sindicală și pregătirii liderilor sindicali, precum și a promovării agendei sindicale în contextul parcursului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

La rândul său, Kemal Özkan a apreciat eforturile CNSM în apărarea drepturilor salariaților, subliniind însemnătatea consolidării dialogului social și a cooperării internaționale. Oficialul a evidențiat rolul crucial al mișcării sindicale în procesul de integrare europeană și a accentuat necesitatea intensificării schimbului de experiență și a solidarității sindicale, reafirmând sprijinul IndustriALL pentru CNSM și federațiile de ramură în promovarea intereselor lucrătorilor.

Agenda vizitei secretarului general adjunct al Uniunii Globale IndustriALL în țara noastră a inclus întrevederi cu conducerea CNSM, cu președinți ai centrelor sindicale național-ramurale, precum și un dialog cu membrii Consiliului FSCRE. Discuțiile au vizat problemele actuale ale salariaților, identificarea soluțiilor pentru consolidarea dialogului social și extinderea cooperării internaționale.

Vizita de lucru a lui Kemal Özkan, efectuată la invitația FSCRE, consolidează relațiile de parteneriat dintre CNSM și IndustriALL și reafirmă angajamentul comun de a promova drepturile și interesele lucrătorilor din Republica Moldova în contextul mișcării sindicale internaționale.

ABONAREA 2025

DRAGI CITITORI!

Puteți perfecta abonamentul la orice oficiu poștal.

Abonarea online: www.services.posta.md/abonarea2025#/publication/36

Costul abonamentului: 3 luni - 120 lei, 1 lună - 40 lei

Forum

Constructorii de automobile și mașini agricole au desfășurat Congresul VIII

Pe 22 august 2025, în incinta Școlii Profesionale nr. 9 din Chișinău, s-au desfășurat lucrările Congresului VIII al Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole. În cadrul Congresului a fost prezentat și examinat raportul de activitate al Federației pentru perioada 2020–2025, precum și raportul Comisiei de cenzori.

În raportul de activitate al Federației pentru perioada 2020–2025, a fost prezentată o analiză amplă a activității în perioada de după Congresul VII cu privire la realizarea obiectivelor strategice trasate. Este vorba de contribuția Federației în apărarea intereselor profesionale, economice și sociale ale angajaților din ramură, membri de sindicat, a drepturilor sindicale și drepturilor muncii, de securitatea și sănătatea în muncă (SSM), de activitatea în domeniul relațiilor internaționale, cea informațională.

Potrivit informațiilor prezentate de către Boris Babici, președintele Federației, s-a constatat că, în pofida condițiilor actuale dificile, întreprinderile din ramură reușesc să identifice soluții pentru modernizare, elaborarea și lansarea în producție a unor noi tipuri de mașini și utilaje, adaptate cerințelor economiei de piață. Totodată, s-a subliniat că potențialul acestor întreprinderi permite asigurarea deplină a țării cu principalele mașini agricole necesare economiei naționale.

În context, s-a subliniat că sprijinul statului este indispensabil atât pentru producătorii autohtoni de tehnică agricolă, cât și pentru cei din sectorul agrar, iar acesta trebuie să constituie un element important al strategiei economice privind dezvoltarea producției agricole naționale.

În raportul prezentat s-a evidențiat importanța Convenției ramurale și a contractelor colective de muncă la nivel de întreprindere, precum și rolul esențial al SSM, inclusiv necesitatea creării comitetelor SSM în unitățile din ramură. Totodată, s-a menționat activitatea Laboratorului de control al factorilor de risc, creat de CNSM, care efectuează măsurări instrumentale privind iluminatul, microclimatul, nivelul de zgomot, vibrațiile și câmpurile electromagnetice la locurile de muncă.

La lucrările Congresului a participat și Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, care a adresat un mesaj de salut celor prezenți, s-a referit la activitățile și obiectivele CNSM, subliniind importanța consolidării dialogului social la nivel ramural.

Gheorghe Gangură, vicepreședinte al Federației și inspector în domeniul SSM, a subliniat că, în perioada de referință, Federația s-a implicat activ în constituirea comitetului sectorial pentru formarea profesională în domeniul fabricării de mașini, utilaje și echipamente. El a menționat că aceste comitete sectoriale reprezintă o platformă de dialog social între reprezentanții pieței muncii și instituțiile de învățământ, având drept scop identificarea necesităților agenților economici și integrarea acestora în procesul de formare profesională.

Pentru susținerea potențialului industrial, revitalizarea economiei naționale, crearea de noi oportunități de angajare, atragerea investițiilor și încurajarea revenirii acasă a muncitorilor emigranți, Federația a sprijinit și promovat, în ultimii ani, implementarea Legii privind parcurile industriale și zonele economice libere. În context, Federația a preluat și un set de propuneri formulate de Organizația de Tineret din ramură, care vizează creșterea nivelului de trai, reducerea migrației, diminuarea șomajului în rândul tinerilor și asigurarea acestora cu spațiu locativ.

Alte acțiuni ale Federației întreprinse în perioada de referință au fost axate pe promovarea constituirii instanțelor specializate de judecată, de tipul tribunalelor muncii, sau a completelor de judecată specializate pentru soluționarea litigiilor de muncă, tratamentul balneosanatorial al lucrătorilor din ramură și odihna de vară a copiilor, inclusiv participarea anuală a copiilor angajaților din ramură la Festivalul copiilor din Europa și Asia, desfășurat în Ankara, Turcia, de organizația internațională a sindicatelor IEMF, la care este afiliată Federația.

În cadrul Congresului, Boris Babici, președintele Federației, a solicitat demisia. Delegații l-au ales în funcția de președinte al Federației pentru un nou mandat pe Gheorghe Gangură.

Congresul a adoptat strategia de dezvoltare a Federației pentru perioada 2025-2030. În vederea realizării obiectivelor stabilite, Federația își propune să întreprindă măsuri ferme pentru a preveni diminuarea drepturilor și garanțiilor salariaților, garantate de normele dreptului internațional, de Constituție, Codul muncii, Legea sindicatelor și alte acte normative ce reglementează domeniul muncii și protecția sindicală.

Congresul a adoptat o Declarație către Guvern cu privire la susținerea și protejarea producătorului autohton din ramură.

De asemenea, au fost adoptate 12 rezoluții ale Congresului, inclusiv, pentru prima dată, o rezoluție dedicată digitalizării și inteligenței artificiale. Totodată, delegații au prezentat CNSM mai multe propuneri și au adresat conducerii de vârf a țării revendicări ce vizează crearea de noi locuri de muncă, asigurarea unor salarii decente, garantarea unor condiții de muncă sigure și sănătoase, pensii echitabile și servicii medicale de calitate.

Vocea tinerilor

Tinerii sindicaliști la Moldova Youth Forum 2025

Pe 28 august, la Arena Chișinău, reprezentanții Comisiei de Tineret a Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM) au participat la Moldova Youth Forum 2025, un eveniment dedicat dialogului, implicării civice și formării liderilor tineri. În cadrul forumului, sindicaliștii au desfășurat o activitate de informare și sensibilizare a participanților privind rolul și importanța sindicatelor în apărarea drepturilor tinerilor.

Tinerii sindicaliști au abordat provocările majore cu care se confruntă generația tânără și au venit cu propuneri pentru promovarea muncii decente, consolidarea drepturilor sociale și stimularea implicării active în procesele decizionale.

Prezentă la eveniment, Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, a subliniat importanța participării membrilor Comisiei de Tineret la activități destinate tinerilor, inclusiv la evenimente organizate de alte instituții, menționând că astfel valorile și mesajele sindicale pot fi promovate mai eficient.

La standul CNSM, vizitatorii forumului au avut acces la materiale informative privind drepturile și garanțiile constituționale în domeniul muncii, prevederile convențiilor Organizației Internaționale a Muncii, drepturile tinerilor și ale persoanelor vulnerabile pe piața muncii, securitatea și sănătatea la locul de muncă, precum și avantajele afilierii la sindicate.

Participarea tinerilor sindicaliști la acest forum are o semnificație aparte. Evenimentul a oferit ocazia de a face auzită vocea tineretului sindical, de a promova valorile solidarității și echității sociale și de a contribui la identificarea soluțiilor pentru provocările cu care se confruntă generația tânără. Totodată, forumul a creat premise pentru consolidarea parteneriatelor cu alți actori ai societății civile.

Moldova Youth Forum este una dintre cele mai importante platforme naționale dedicate tinerilor lideri din Republica Moldova.

Lansat în 2022, forumul reunește anual tineri activi din toate zonele țării pentru a dezbate subiecte de interes major pentru tineri – de la educație, digitalizare și participare civică, până la viitorul Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

Eveniment

A fost semnată Convenția Colectivă în domeniul educației pentru anii 2026-2030

Ministerul Educației și Cercetării (MEC) și Federația Sindicală a Educației și Științei (FSEȘ) au semnat Convenția Colectivă la nivel de ramură în domeniile educației și științei pentru anii 2026-2030. Documentul stabilește drepturile și obligațiile angajatorilor și ale angajaților, având drept scop protejarea intereselor personalului din sistem și crearea unui mediu echitabil în cadrul instituțiilor din domeniile educației și cercetării afiliate FSEȘ.

Convenția Colectivă include următoarele capitole: Parteneriatul social; Reglementări în stabilirea raporturilor de muncă; Regimul de muncă și de odihnă; Normarea și retribuirea muncii; Condițiile de muncă și protecția muncii. Asigurarea condițiilor pentru activitatea organelor sindicale și anexe: Lista profesiilor pentru care se permite durata zilnică a timpului de muncă de 12 ore, urmată de o perioadă de repaus de cel puțin 24 ore; Durata concediului de odihnă anual al salariaților din sistemul educației și cercetării, membri ai FSEȘ; Durata concediilor suplimentare plătite pe motive familiale, exprimate în zile lucrătoare; Lista-tip a lucrărilor și locurilor de muncă cu condiții grele și deosebit de grele, vătămătoare și deosebit de vătămătoare din instituțiile de învățământ, instituțiile de cercetare și dezvoltare, pentru care salariaților li se stabilesc sporuri de compensare.

Noua Convenție prevede reglementări privind parteneriatul social, stabilirea raporturilor de muncă, regimul de muncă și de odihnă, salarizarea, condițiile și protecția muncii, precum și organizarea activității organelor sindicale.

Convenția va servi drept bază pentru negocierea și încheierea contractelor colective de muncă la nivel de instituție. Totodată, MEC și FSEȘ urmează să distribuie documentul tuturor conducătorilor instituțiilor de învățământ și președinților structurilor sindicale.

Convenția Colectivă intră în vigoare la 1 ianuarie 2026. La data intrării în vigoare a prezentei Convenții, încetează acțiunea Convențiilor colective, nivel de ramură, pe anii 2021-2025, în domeniile Educației și Cercetării.

Cor. VP

Temelia societății

Deficit de cadre și în acest an școlar: profesorii, la mare căutare

Și acest an școlar începe cu insuficiență de profesori. Este vorba de cel puțin 1500 de cadre didactice. Cel mai mult se simte lipsa de profesori de matematică, fizică, limba și literatura română. Totuși, situația pare să fie mai bună în comparație cu ultimii doi ani, când lipseau peste 2000 de profesori.

Cel mai mare număr de posturi didactice vacante se atestă în municipiile Chișinău, Comrat, dar și în raioanele Hâncești, Nisporeni, Ungheni, Anenii Noi, Cantemir și Ialoveni. Se caută profesori de matematică, psihopedagogie specială, fizică, limba și literatura română, educație fizică și muzică.

În ultimii ani, Ministerul Educației și Cercetării (MEC) a implementat mai multe politici pentru a stimula absolvenții de liceu să urmeze o carieră în sistemul educațional. Au fost majorate indemnizațiile de angajare, salariile, compensațiile anuale pentru materiale didactice, dar și alte facilități. Totodată, în primii cinci ani de activitate tinerii angajați au dreptul la reducerea normei didactice la 75% și asistență din partea cadrului didactic mentor.

În anul de studii 2024-2025, în școlile din țară au fost angajați peste 400 de tineri specialiști - un număr record pentru ultimii cinci ani.

„Aceste rezultate se datorează majorării indemnizației de repartizare la 200 de mii de lei, dublării burselor la pedagogie și altor măsuri de sprijin. În acest an ne dorim să mergem și mai departe – să avem și mai mulți studenți înscriși la facultățile de profil, dar și mai mulți absolvenți care aleg să devină profesori", a menționat ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun.

Potrivit FSEȘ, în RM, sistemul educațional se confruntă cu multiple provocări structurale și sociale, iar sindicatele joacă un rol esențial în abordarea și soluționarea acestora.

„Este vorba de deficitul de cadre, problemă accentuată de îmbătrânirea personalului și atractivitatea redusă a profesiei pentru tineri, dar și de salariile mici și de condițiile de muncă precare. Salariile medii în educație reprezintă doar 79,9% din salariul mediu pe economie, iar inflația a erodat puterea de cumpărare. Personalul didactic este supus sarcinilor administrative excesive și uneori se confruntă cu violență sau cu lipsă de respect. O altă problemă este infrastructura învechită. Multe școli și grădinițe necesită reparații, dotări moderne (table interactive, calculatoare) și condiții sanitare decente. Investițiile au fost insuficiente pentru a asigura un mediu de învățare atractiv și adecvat. Provocările demografice și exodul creierelor este un alt impediment. Numărul scăzut de elevi în unele școli (sub 100 de elevi) face ca resursele să fie irosite, iar tinerii talentați pleacă din țară sau evită cariera în educație și cercetare", spune Ghenadie Donos, președintele FSEȘ.

Totodată, FSEȘ a contribuit la soluționarea problemelor:

1. Negocieri salariale și protecție socială: FSEȘ a negociat majorări salariale (15% în 2024 și încă 15% în 2025 pentru cadrele cu grade didactice) și a obținut sporuri fixe (1300 de lei). Sindicaliștii susțin inițiativa de a alinia salariul mediu din educație cu cel pe economie (necesitând o majorare cu circa 20%).

2. Îmbunătățirea condițiilor de muncă și protecție juridică: FSEȘ a contribuit la adoptarea Legii nr. 108/2024, care instituie sancțiuni pentru violența asupra personalului didactic și asigură accesul la asistență psihologică.

3. Atragerea și sprijinirea tinerilor specialiști: FSEȘ susține programe guvernamentale care oferă indemnizații de repartizare (200.000 de lei), burse majorate și mentorat pentru tinerii profesori.

4. Dialog social și advocacy pentru investiții: FSEȘ participă activ în comisiile de dialog social cu Ministerul Educației și cere creșterea finanțării pentru educație (inclusiv pentru infrastructură și cercetare). Susține proiecte de modernizare a școlilor și dotări cu echipamente digitale.

5. Apărarea drepturilor și promovarea solidarității: Sindicaliștii acționează împotriva hărțuirii și a ultrajului față de profesori, susținând sancțiuni contravenționale. Numărul tinerilor interesați de cariera didactică a crescut (o creștere cu 8,8% la admiterea la pedagogie în 2024 față de 2023, cu tendințe de creștere și la începutul anului școlar 2025-2026) .

„FSEȘ joacă un rol vital în ameliorarea problemelor sistemului educațional din Republica Moldova prin negociere, advocacy și presiune socială. Cu toate acestea, provocări precum deficitul de profesori și salarii mici necesită eforturi mai mari și cooperare între sindicat, autorități și parteneri internaționali", a conchis Ghenadie Donos.

Provocările actuale din educație au fost discutate și în cadrul Forumului Național al Cadrelor Didactice, care a avut loc recent. Printre principalele teme abordate s-au numărat combaterea dezinformării și impactul inteligenței artificiale în școli.

„Prin libertatea de folosire a inteligenței artificiale, observăm că copiii muncesc mai puțin, cercetează mai puțin, găsesc un răspuns gata formulat. Elevul nici nu știe ce răspunde, când are o prezentare, întrucât informația e făcută de inteligența artificială", a subliniat Boris Volontir, șeful Direcției Învățământ Șoldănești, profesor de istorie.

Ministrul Educației afirmă că, de anul viitor, atât elevii, cât și profesorii, vor fi instruiți în domeniul Inteligenței Artificiale.

Forumul, aflat la ce-a de-a treia ediție, reunește anual în jur de 350 de profesori din licee, colegii, centre de excelență din țară, cât și cadre didactice preșcolare.

Galina MUNTEANU

Bilanț

Mai mult de jumătate de viață, în apărarea membrilor de sindicat

Când era elev, visa să se facă jurist. Dar așa a fost să fie că a absolvit facultatea de istorie, a lucrat o perioadă în calitate de pedagog, iar în ultimii 40 de ani, adică mai mult de jumătate din viață, luptă pentru drepturile și interesele membrilor de sindicat. La 13 august, Nicolae Garaz, președintele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură, a împlinit frumoasa vârstă de 75 de ani. Organizația pe care o reprezintă la ora actuală reunește în jur de 12 mii de membri de sindicat. La ceas aniversar, Nicolae Garaz a relatat pentru „Vocea poporului" mai multe momente, în care munca sa pe tărâm sindical a fost și cu bune, și cu rele, și cu grele.

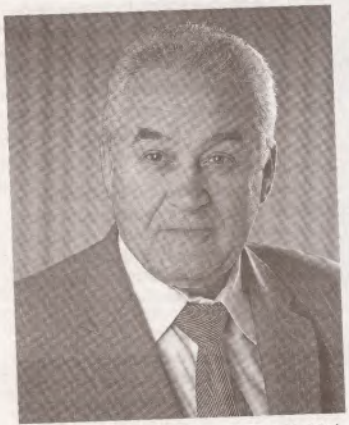

A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, facultatea de istorie. După anii de studenție, a fost repartizat la muncă la Academia de Științe a Moldovei, în calitate de cercetător științific. A muncit aici un an și jumătate, după care și-a continuat activitatea la Consiliul Republican pentru Turism și Excursii, unde a lucrat aproape trei ani. În 1983, a fost transferat la Sindicatul Lucrătorilor din Educație, după care, în 1984, s-a angajat ca profesor de istorie la Școala de Medicină din Chișinău. În 1987, a revenit la Sindicatul Lucrătorilor din Educație, iar la 4 iunie 1990 i s-a propus să activeze în Sindicatul Lucrătorilor din Cultură, în calitate de șef al secției organizare, funcție pe care a acceptat-o. În decembrie 1990 a avut loc Consiliul Republican al sindicatului, în cadrul căruia Nicolae Garaz a fost ales vicepreședinte al sindicatului de ramură. A exercitat această funcție din decembrie 1990 și până în septembrie 2000, adică timp de zece ani. De la 5 septembrie anul 2000 și până în prezent, Nicolae Garaz este președinte al Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură.

Anii 90, cei mai grei în apărarea membrilor de sindicat

Liderul sindical susține că, la ora actuală, condițiile de muncă în majoritatea instituțiilor culturale sunt mai bune decât erau cu peste 20 de ani urmă.

„Și în biblioteci, și la muzee, și în instituțiile de învățământ artistic, și în teatre, condițiile de muncă sunt satisfăcătoare. Singura problemă mare este salarizarea. Pe timpuri, în anii 90, erau și rețineri la plata salariului, de până la șase luni. Am desfășurat și acțiuni de protest, dar nu a ajutat cu nimic, întrucât în acea perioadă economia era la pământ, iar guvernele se schimbau des. Doar începeam negocierile cu un nou ministru, că era numit altul, și începeam din nou dialogul de la zero. Au fost cazuri în care lefurile se plăteau în produse alimentare și în alte mărfuri. Poate că nici nu-i trebuiau angajatului aceste mărfuri. Și dacă mai avea un student în familie și nu avea bani, ce să facă? Era foarte greu", își amintește Nicolae Garaz.

În total, a dus negocieri cu 11 miniștri, iar cea mai bună colaborare a fost cu Monica Babuc, susține președintele FSLC. „Problemele legate de cadre se rezolvau repede în acea perioadă", a menționat Nicolae Garaz.

Deși este adeptul soluționării conflictelor pe cale amiabilă, atunci când dialogul nu a dat roade, a fost nevoit să meargă în instanța de judecată.

„S-a întâmplat cu vreo 6-7 ani în urmă, era vorba de un director al Tipografiei Centrale. Se acumulaseră restanțe la plata cotizațiilor sindicale de aproape 80 de mii de lei, dintre care 49 de mii - către federația de ramură, iar în jur de 37 de mii de lei – către organizația sindicală primară. Am mers în judecată, împreună cu avocatul. Instanța ne-a dat câștig de cauză, iar toate restanțele la plata cotizațiilor sindicale au fost lichidate. Mai mult, instanța a obligat angajatorul să plătească și cheltuielile pentru avocat, căruia i-am achitat 20 de mii de lei, dar și prejudicii morale", își amintește președintele FSLC.

Tinerii în domeniul cultură

Tineri sunt puțini în domeniul culturii, iar pentru ca ei să fie motivați să muncească acasă, sindicatele au întreprins mai multe măsuri. În ultimii șase ani, președintele FSLC, împreună cu colegii săi de la federație, a tras semnale de alarmă pentru ca și tinerii specialiști din cultură să beneficieze de indemnizații unice, în primii trei ani de activitate, la fel ca și cei din medicină sau din educație. Și negocierile au dat roade.

„Discutam și cu cei de la minister, problema era abordată și la ședințele Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective. Deși tinerii specialiști cu studii superioare din cultură primesc indemnizații unice de 120 de mii, și de 90 de mii de lei, după absolvirea colegiului, aceste alocații sunt cu mult mai mici comparativ cu indemnizațiile care se plătesc pentru tinerii specialiști din medicină. Dar nu este corect - și cei din medicină, și cei din cultură, sunt tineri specialiști. Cerem ca aceste alocații pentru tinerii specialiști din cultură să fie majorate", a ținut să menționeze Nicolae Garaz.

Deși salariul mediu pe economie crește anual, în ultimii cinci ani, salariul angajaților din branșa culturii este departe de leafa angajaților care activează în alte ramuri bugetare. Sindicatele vor continua negocierile, pentru ca angajații din cultură să beneficieze de retribuții lunare decente.

Daniela MORARI

Instruire

O nouă sesiune a Școlii Sindicale: toți vor avea de câștigat

Circa 30 de lideri și activiști sindicali, dar și membri de sindicat din diferite domenii, s-au reunit la Institutul Muncii în perioada 3-5 septembrie, pentru a participa la sesiunea a III-a a Școlii Sindicale din Moldova, ediția a XI-a.

În cadrul sesiunii curente, cursanții învață politicile CNSM în domeniul securității și sănătății în muncă, despre atribuțiile Inspectoratului Muncii al Sindicatelor, despre cadrul juridic al SSM. Totodată, ei studiază comunicarea instituțională în promovarea sindicatelor, dar și arta oratorică în activitatea liderului sindical. Joi, 4 aprilie, cursanții au efectuat o vizită de informare la organizația sindicală primară din cadrul „Orhei-gaz" SRL.

Unul dintre mentori este Jana Șveț, consilier la Federația Sindicatelor din Comunicații (FSCM), formator sindical național. Ea a relatat că a lucrat mai mulți ani la o întreprindere, iar atunci când a fost aleasă în funcția de președinte al comitetului sindical, a cerut să studieze la Școala Sindicală.

Jana Șveț a menționat că, pentru a atenționa salariații să respecte regulile de securitate și sănătate în muncă, pot fi folosite diferite panouri, logotipuri, dar și „gazeta de podea". Nu gazeta de perete, dar „gazeta de podea" – de exemplu, în acest ziar pot fi puse articole de genul: „Atenție! Cineva te așteaptă după muncă acasă!".

Ea a menționat că este important ca liderii și activiștii sindicali, membrii de sindicat, să cunoască normele de securitate și sănătate în muncă și să ceară angajatorului să le respecte. Jana Șveț a relatat despre un accident de muncă ce a avut loc acum câțiva ani la o întreprindere din Chișinău. Unei salariate i-au fost strivite degetele de la o mână, iar angajatorul spunea că angajata respectivă este de vină. În urma verificărilor, s-a constatat că salariata respectivă nu a îndeplinit fișa postului și nu a trecut instruirea SSM. Deci, vina a fost a angajatorului, care ulterior a plătit despăgubiri salariatei respective, a detaliat Jana Șveț.

La actuala sesiune au mai ținut lecții formatorii sindicali naționali Lilia Frant, Elena Anton, Dorin Suruceanu, Sergiu Iurcu.

Ivan Chirilenco este unul dintre cursanții Școlii Sindicale. El este lider sindical la ÎS „Calea Ferată din Moldova". Concomitent, exercită și funcția de inginer-coordonator pentru elaborarea orarului circulației trenurilor. Proiectul pe care îl prezintă la Școala Sindicală are drept obiectiv de a îmbunătăți comunicarea dintre membrii de sindicat cu președintele comitetului sindical.

Marina Chitic a venit la Școala Sindicală din raionul Rășcani. Ea este contabilă și membră de sindicat la SA „Drumuri-Rășcani".

„Deși la început credeam că proiectul nu este unul serios, pe parcurs, am înțeles că Școala Sindicală oferă oportunități de dezvoltare", a spus Marina Chitic.

Școala Sindicală din Moldova este un proiect educațional care are menirea de a dezvolta abilitățile și cunoștințele liderilor și membrilor de sindicat activi.

Proiectul este implementat de CNSM încă din anul 2012. Modelul acestei școli este preluat de la sindicaliștii austrieci și adaptat la realitățile și necesitățile sindicatelor din Moldova. Următoarea sesiune a Școlii Sindicale, ediția a XI-a, va avea loc în octombrie anul curent.

Dana GONȚ

Din teritoriu

Inspectorii CNSM au desfășurat instruiri privind securitatea și sănătatea în muncă

Centrul Sindical Ramural Teritorial Anenii Noi din domeniul Educației și Științei, în parteneriat cu Centrul Național pentru Securitatea Muncii, a organizat recent o serie de instruiri dedicate securității și sănătății în muncă. În acele zile, orașul Anenii Noi s-a transformat într-un centru de dialog și învățare despre un subiect vital: securitatea și sănătatea în muncă.

Peste 30 de cadre de conducere din instituțiile de învățământ preșcolar, 35 din instituțiile de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar și 55 de președinți ai organizațiilor sindicale primare au participat la un program de instruire interactiv, plin de discuții și exemple practice.

Activitățile de formare au fost moderate de Vasile Siloci, inspector principal de muncă la Inspectoratul Muncii al Sindicatelor, și Vladimir Gorban, inspector superior, formatori naționali, care au prezentat detaliat modificările recente din legislația muncii și din Convenția colectivă de ramură. De asemenea, participanții la eveniment au fost familiarizați cu prevederile actelor normative privind securitatea și sănătatea angajaților în câmpul muncii, cu responsabilitățile angajatorului și ale salariatului, precum și cu mecanismele de prevenire a riscurilor profesionale.

Nu este suficient să știm ce spune legea, important este să o aplicăm zi de zi în școli și grădinițe, pentru a preveni orice risc, a menționat formatorul Vasile Siloci. Împreună cu Vladimir Gorban, aceștia au adus în prim-plan nu doar modificările din legislația muncii și Convenția colectivă de ramură, ci și situații reale, care au trezit interesul participanților.

Discuțiile s-au aprins atunci când s-a vorbit despre responsabilitățile concrete ale angajatorilor și ale salariaților. Liderii sindicali au adresat întrebări punctuale, au dezbătut cazuri cu care s-au confruntat în instituțiile lor și au împărtășit bune practici. Atmosfera a fost una activă, cu schimburi de idei și soluții constructive.

„Scopul nostru este ca fiecare cadru didactic și fiecare lider sindical să cunoască nu doar drepturile, ci și obligațiile ce țin de securitatea în muncă, pentru ca instituțiile de învățământ să fie medii sigure și prietenoase pentru toți", a subliniat Vasile Siloci în cadrul sesiunii de întrebări și răspunsuri.

Cor. VP

Dialog social

Noi salarii tarifare în agricultură și în industria alimentară

Salariații din agricultură, industria alimentară și ramurile conexe vor primi lefuri mai mari. La 1 august, Federația Națională a Sindicatelor din Agricultură și Alimentație „Agroindsind", Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Federația Națională a Patronatelor din Agricultură și Industria Alimentară au semnat Protocolul-acord de modificare a Convenției colective (nivel de ramură), prelungită pentru anii 2023-2026.

Potrivit documentului, din august a.c., salariul tarifar pentru categoria I de calificare în agricultură este de 6000 de lei. Pentru mecanizatori, salariații calificați și lucrătorii din sectorul zootehnic acest cuantum este de 6300 de lei.

Pentru angajații din piscicultură și personalul auxiliar se va aplica salariul tarifar pentru categoria I de calificare de 6000 de lei. Totodată, salariul tarifar pentru categoria I de calificare pentru angajații din domeniile procesarea cerealelor, procesarea cărnii și a laptelui, procesarea fructelor și legumelor este de 6665 de lei.

De asemenea, un salariu tarifar de 6665 de lei se va aplica în domeniul parfumerie și cosmetică. În vinificație și băuturi alcoolice, acest cuantum este mai mic, de 6450 de lei, în timp ce în sectorul producerea zahărului și extracția uleiurilor salariul tarifar pentru categoria I de calificare este de 7365 de lei, iar în cofetărie, băuturi nealcoolice și panificație – de 7500 de lei.

Protocolul-acord mai prevede și salarii tarifare pentru categoria I de calificare în ramurile conexe agriculturii și industriei alimentare. De exemplu, din august, acest cuantum va fi de 6665 de lei în transporturi, industria extractivă și exploatarea carierelor, iar în construcții – de 7000 de lei. Aceste salarii tarifare se vor aplica în unitățile care au organizații sindicale afiliate la Federația „Agroindsind".

Modificările intră în vigoare de la data semnării acestora de către părți și servesc drept temei pentru inițierea negocierilor de implementare a acestora, integral sau treptat, pe parcursul anului, prin modificarea Contractului colectiv de muncă. Protocolul-acord a fost publicat în Monitorul Oficial la 8 august.

Daniela MORARI

Suport

„Sindidncomservice" le-a adus bucurii multor pici de 1 septembrie

Recent, Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Sfera Deservirii Sociale și Producerii de Mărfuri „Sindidncomservice" a dat startul celei de-a III-a ediții a proiectului „Rucsacuri pline de oportunități: sprijinind educația prin sindicalism". Evenimentul a avut loc la Casa Sindicatelor.

Proiectul își propune să transforme emoțiile începutului de școală în amintiri frumoase și pline de încredere, oferindu-le celor mici ghiozdane complet echipate – de la caiete și rechizite, până la micile detalii care fac pregătirea pentru școală mai ușoară și mai plăcută. Scopul Federației este să ofere acestor copii un start școlar reușit, fără griji, și să le deschidă noi oportunități educaționale. Proiectul susține primii pași ai celor mici în călătoria lor în lumea cărții, oferindu-le un start plin de încredere și motivație.

„Acesta este proiectul nostru de suflet și un simbol al angajamentului față de viitorul copiilor și al comunității sindicale. Această inițiativă nu este doar despre ghiozdane, ci și despre încrederea pe care o putem pune în brațele fiecărui copil. Este o invitație la a visa mai mult, a învăța mai mult și a crede în propriul potențial. Solidaritatea este puterea!" a subliniat Ecaterina Manastîrschi, președinta Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Sfera Deservirii Sociale și Producerii de Mărfuri „Sindindcomservice".

Conform tradiției, acest proiect combină și vizitele în organizațiile sindicale primare. Astfel, pe parcursul săptămânii de lansare, conducerea Federației a mers în organizațiile sindicale primare ale angajaților de la SA „Apă-Canal" Cahul, ÎM Gospodăria Comunal-Locativă Cahul, SA „Apă-Termo" Ceadâr-Lunga și de la alte întreprinderi de ramură, pentru a transmite succese viitorilor elevi.

Totodată, vizitele în teritoriu sunt un bun prilej de a avea o comunicare la fața locului cu membrii de sindicat, ceea ce reprezintă un instrument valoros pentru consolidarea legăturii dintre membri și Federație, facilitând o comunicare mai eficientă, o înțelegere mai profundă a problemelor locale și o implicare mai activă a membrilor în activitățile sindicale.

Cor. VP

Economistul

Suport financiar unic pentru anumite persoane, în baza legislației

Cum și cui s-a acordat suportul financiar în mărime de 1500 de lei și 5000 de lei în luna mai a anului acesta? În baza cărui act normativ? Am îndoieli privind acordarea suportului pentru unele persoane. Copilul cu dizabilități născut peste hotare, dar înregistrat și în Republica Moldova, are dreptul la suport financiar? Dacă copilul a decedat în această perioadă, părintele are dreptul la acest suport financiar? Recent s-a vorbit despre un suport de 1000 de lei. Cine va avea dreptul la el?

Tatiana Burdujan, Bălți

Ana MOLDOVANU, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

În baza Hotărârii Guvernului 239/2025 cu privire la acordarea suportului financiar unic, începând cu 2 mai anul curent, se acordă un suport financiar unic pentru familiile ai căror membri, până la 1 mai 2025, s-au încadrat în următoarele categorii:

1. copii cu dizabilități, beneficiari de alocații sociale de stat, potrivit Legii nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni – în valoare de **5000 de lei** pentru fiecare copil;

2. persoane cu dizabilități severe, beneficiari de pensii de dizabilitate severă sau alocații sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități severe, potrivit Legii nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni – în valoare de **5000 de lei** pentru fiecare persoană;

3. copii născuți în perioada 1 aprilie 2020 – 30 aprilie 2025 – în valoare de **1500 de lei** pentru fiecare copil.

În cazul în care copilul are 5 ani, dar este copil cu dizabilități, se acordă suportul financiar unic în mărime de 5000 de lei.

Prin Hotărârea Guvernului 393/2025, a fost modificată Hotărârea Guvernului 239/2025, suplinindu-se cu o nouă categorie. Astfel, începând cu 25 iunie anul curent, de suport financiar unic mai beneficiază **persoanele cu dizabilități severe – beneficiari de pensie, alta decât pensia de dizabilitate severă** (pensie de vârstă, de urmaș, pensie specială) – în valoare de **5000 de lei**.

Sprijinul financiar unic se acordă doar persoanelor care nu se află la întreținerea deplină a statului.

Suportul financiar acordat copiilor cu dizabilități, beneficiari de alocații sociale de stat și persoanelor cu dizabilități severe, beneficiari de pensii de dizabilitate severă sau alocații sociale de stat se stabilește din oficiu, de către Casa Națională de Asigurări Sociale, acestora sau reprezentanților legali ai acestora.

Suportul financiar acordat copiilor născuți în perioada 1 aprilie 2020 – 30 aprilie 2025 se stabilește mamei, iar în cazul decesului ei – tatălui sau altui reprezentant legal, în baza datelor disponibile în resursele informaționale de stat, consumate prin intermediul platformei de interoperabilitate.

În cazul categoriei persoanelor cu dizabilități severe – beneficiari de pensie, suportul financiar unic se acordă, din oficiu, de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în baza datelor disponibile în resursele informaționale de stat privind încadrarea în grad sever de dizabilitate.

În cazul în care informația privind încadrarea în grad sever de dizabilitate nu este disponibilă în resursele informaționale de stat, suportul financiar unic se acordă la solicitarea în scris a persoanei, a tutorelui (curatorului) acesteia sau a reprezentantului desemnat prin procură, către casa teritorială de asigurări sociale corespunzătoare domiciliului persoanei cu dizabilitate severă, cu prezentarea actului de identitate și a certificatului privind încadrarea în grad sever de dizabilitate, până la 15 decembrie 2025.

Cuantumul suportului financiar unic nu se include în cuantumul pensiei și al alocațiilor sociale de stat.

Cât privește sumele suportului financiar unic primite necuvenit se restituie integral, în baza deciziei de restituire emise de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Suma suportului financiar unic stabilit, dar neachitat din cauza decesului beneficiarului, se plătește soțului supraviețuitor, părinților, copiilor acestuia, iar în cazul lipsei acestora – persoanei care dovedește că a suportat cheltuielile legate de deces.

Copilul născut peste hotarele țării dar înregistrat în Republica Moldova are dreptul la suportul financiar unic.

E de menționat faptul că sumele suportului financiar unic se achită până la 26 decembrie 2025. În cazul în care beneficiarul de suport financiar unic nu ridică suportul până la data menționată, plata acestuia încetează, iar beneficiarul nu mai are dreptul la suportul financiar unic.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 466/2025, se acordă un suport financiar unic în cuantum de 1000 de lei pentru pregătirea de noul an școlar pentru fiecare copil care urmează să-și facă studiile în sistemul educațional al Republicii Moldova, în clasele I–IX, în anul de studii 2025/2026, indiferent de statutul acestora, inclusiv copiilor plasați în diferite servicii de tip familial sau rezidențial, precum și celor aflați la întreținerea deplină a statului sau beneficiari de protecție temporară. Acest suport are drept scop compensarea parțială a cheltuielilor pentru pregătirea anului școlar.

Acordarea suportului financiar unic se va realiza din oficiu de către Casa Națională de Asigurări Sociale în baza listelor generate din Sistemul informațional de management în educație (SIME), precum și în baza datelor disponibile în resursele informaționale de stat, consumate prin intermediul platformei de interoperabilitate.

În cazul copiilor plasați în servicii de plasament de tip familial sau rezidențial, suportul financiar unic se va acorda în baza informației prezentate de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale pentru Casa Națională de Asigurări Sociale.

Achitarea suportului financiar unic se va realiza începând cu 4 septembrie 2025, iar termenul limită pentru ridicarea banilor este 26 decembrie 2025. În cazul în care beneficiarul de suport financiar unic nu ridică suportul până la termenul indicat, plata suportului financiar unic încetează, iar beneficiarul nu mai are dreptul la suportul financiar unic.

Suma suportului financiar unic stabilit, dar neachitat din cauza decesului beneficiarului, se plătește reprezentantului legal supraviețuitor al copilului.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea" vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție răspunde juristul Ion PREGUZA.

Concedierea ilegală și despăgubirea pentru perioada de absență forțată

? **Mă aflu într-un proces de judecată, ca urmare a concedierii mele ilegale. Consider că dreptatea îmi aparține și voi fi restabilit la locul de muncă cu plata cuvenită pentru perioada de absență forțată. Cât privește mărimea acestei plăți care, actualmente, este plafonată, am auzit despre sesizarea Curții Constituționale și hotărârea acesteia, prin care unele reglementări ale Codului muncii, în consecință, au fost declarate neconstituționale. Vă rog să ne spuneți despre aceste reglementări legale prin prisma Hotărârii respective a Curții Constituționale.**

Valentin Munteanu, Chișinău

Reglementările legale cu privire la plata despăgubirii pentru perioada de absență forțată de la muncă sunt stabilite prin art. 90 din Codul muncii. Dispoziția alin. (1) al acestui articol dispune că, „în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu, *angajatorul este obligat să repare prejudiciul cauzat acestuia*".

Una dintre componentele reparării prejudiciului cauzat salariatului constă în plata obligatorie a unei despăgubiri pentru perioada de absență forțată de la muncă.

Mai exact, alin. (2) lit. a) al art. 90 din Codul muncii (în vigoare până la expunerea acestuia în redacția Legii nr. 243/2022) prevedea că „Repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în: a) plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru această perioadă".

Astfel, condițiile acestei norme pentru repararea prejudiciului cauzat (plata obligatorie a despăgubirii pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă; mărimea despăgubirii nu mai mică decât salariul mediu al salariatului) aveau un caracter echitabil și constituiau garanții juridice. Or, finalitatea acestei norme era: echilibru de interese, dreptatea și binele comun.

Mai mult, pe parcursul anilor de aplicare, această norma nu a condiționat nici o necesitate obiectivă și stringentă a adoptării ei în redacția Legii nr. 243/2022, și anume: „a) plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime care nu va depăși 12 salarii medii lunare ale salariatului în cazul transferului sau al eliberării nelegitime din serviciu".

> *„CC a declarat neconstituțională limitarea despăgubirii la 12 salarii medii lunare ale salariatului*

Astfel, normă dată a afectat considerabil drepturile și garanțiile salariaților, fapt ce a provocat depunerea unor sesizării la Curtea Constituțională în vederea controlului constituționalității textului „într-o mărime care nu va depăși 12 salarii medii lunare ale salariatului" din art. 90, alin. (2), lit. a) din Codul muncii.

În procesul examinării cauzei, Curtea Constituțională a solicitat și opinia Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, prin care aceasta și-a argumentat cu fermitate poziția în susținerea sesizării privind excepția de neconstituționalitate a textului prenotat din Codul muncii.

Cu titlu de legislație pertinentă, Curtea a identificat mai multe prevederi constituționale care vizează inclusiv Dreptul la muncă (art. 43), Restrângerea exercitării unor drepturi sau a unor libertăți (art. 44) și altele.

Astfel, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 9 din 22.07.2025, a declarat neconstituțional textul „într-o mărime care nu va depăși 12 salarii medii lunare ale salariatului" din articolul 90 alin. (2) lit. a) din Codul muncii.

Prin aceeași Hotărâre, Curtea Constituțională a dispus că, „Până la modificarea legii de către Parlament, instanțele judecătorești vor stabili mărimea despăgubirii în funcție de prejudiciul suportat de salariat ca urmare a absenței forțate de la serviciu, având în vedere circumstanțele particulare ale cazului, în conformitate cu raționamentele prezentei hotărâri".

În sfârșit, în contextul hotărârii prenotate, Curtea Constituțională a solicitat Parlamentului să modifice articolul 90 alin. (2) lit. a) din Codul muncii în conformitate cu raționamentele hotărârii Curții Constituționale.

Oportunități

Moldovenii care au muncit în Italia vor putea primi pensii din ambele țări

La 1 septembrie, a intrat în vigoare Acordul dintre Republica Moldova și Republica Italiană privind securitatea socială. Documentul stabilește condițiile prin care moldovenii care au lucrat în Italia pot obține pensii și alte prestații sociale, prin cumularea perioadelor de contribuție realizate în ambele țări.

Negocierile pentru semnarea acordului au durat mai mulți ani, fiind unul dintre cele mai așteptate angajamente asumate de autorități în raport cu diaspora moldovenească din Italia, una dintre cele mai numeroase din Europa.

Cererile vor putea fi depuse în ambele țări

Potrivit autorităților, beneficiarii vor putea solicita pensia în funcție de țara în care locuiesc. Dacă reședința este în Republica Moldova, cererea se depune la Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), la sediul central sau la casa teritorială, în funcție de domiciliu. CNAS este responsabilă de completarea formularelor, de atestarea stagiului de cotizare și transmiterea dosarului către instituția similară din Italia, INPS (Istituto Nazionale della Previdenza Sociale).

În cazul persoanelor care locuiesc în Italia, cererea se depune direct la INPS. Aceasta preia documentele, le procesează și le transmite CNAS-ului pentru verificarea perioadelor de contribuție realizate în Moldova.

Dacă solicitantul se află într-un al treilea stat, cererea poate fi înaintată către oricare dintre cele două instituții.

Fiecare stat va plăti partea sa din pensie

Un principiu central al acordului este proporționalitatea. Fiecare țară va plăti pensia aferentă anilor de muncă și contribuțiilor realizate pe teritoriul său. De exemplu, un cetățean care a muncit 15 ani în RM și 10 ani în Italia va primi două pensii parțiale calculate separat și plătite de fiecare stat.

Acordul permite totalizarea stagiilor pentru a îndeplini pragurile minime de pensionare în fiecare țară. Totuși, nu este vorba de o pensie unică, ci de prestații separate acordate conform legislației naționale a fiecărei părți.

Condițiile de pensionare rămân diferite

Republica Moldova prevede, în perioada 1 iulie 2025 – 30 iunie 2026, o vârstă de pensionare de 61 de ani și 6 luni pentru femei și 63 de ani pentru bărbați. Stagiul minim de cotizare este de 15 ani, iar pentru pensia completă este necesar un stagiu de 34 de ani.

În Italia, vârsta standard de pensionare este de 67 de ani pentru ambele sexe, cu un stagiu minim de 20 de ani.

Contribuțiile din cele două țări pot fi cumulate pentru îndeplinirea acestor praguri, cu condiția ca perioadele să nu se suprapună.

Ce acte sunt necesare

Pentru perioada lucrată în Republica Moldova, solicitanții trebuie să prezinte: act de identitate, carnet de muncă (pentru activitatea anterioară anului 1999), livret militar (dacă este cazul), diplomă de studii superioare (pentru studii terminate înainte de 1999), certificatele de naștere ale copiilor, date bancare și alte documente justificative.

Pentru perioada realizată în Italia, sunt necesare: act de identitate valid, cont bancar IBAN și eventuale documente suplimentare solicitate de INPS.

Plata pensiei se va face direct în contul bancar indicat de beneficiar, deschis într-o instituție financiară din Italia sau din Republica Moldova. În cazul exportului pensiei într-un alt stat, beneficiarul trebuie să prezinte periodic un certificat de viață.

Precizăm că peste 100.000 de moldoveni locuiesc oficial în Italia, iar o mare parte dintre ei sunt angajați în sectoare precum asistență socială, construcții sau agricultură.

Natalia HADÂRCĂ

Oportunități

Tinerii angajați pentru prima dată au dreptul la indemnizația lunară de 3000 de lei

Programul național privind acordarea indemnizațiilor lunare tinerilor angajați pentru prima dată în câmpul muncii în industrii de importanță strategică, instituit prin Hotărârea de Guvern nr. 509 din 06.08.2025, este în vigoare de la 14 august anul curent, odată cu publicarea acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Potrivit regulamentului de implementare a Programului (aprobat prin aceeași hotărâre), tinerii cu vârsta de până la 35 de ani, care se angajează pentru prima dată cu normă întreagă în sectoare prioritare ale economiei naționale, au dreptul la o indemnizație lunară în valoare de 3000 de lei, pe o durată de până la 12 luni.

Programul are ca scop stimularea menținerii tinerilor în țară și motivarea angajării acestora în sectorul real al economiei, în special, în cele care contribuie semnificativ la creșterea economică a Republicii Moldova. Industriile considerate strategice includ domenii precum cel al tehnologiei electronice, al produselor chimico-farmaceutice, al textilelor, industriei alimentare, materialelor de construcții, prelucrarea lemnului, industriile creative și altele.

În conformitate cu regulamentul menționat, tânărul angajat pentru prima dată este eligibil pentru acordarea indemnizației lunare de 3000 de lei, dacă îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- este cetățean al Republicii Moldova, cu vârsta de până la 35 de ani inclusiv;
- nu a fost angajat, în ultimele 12 luni, la un angajator care desfășoară activități economice în industriile considerate strategice;
- este angajat la un angajator care desfășoară activități economice în industriile considerate strategice;
- este angajat în baza unui contract individual de muncă și are stabilit un salariu de bază nu mai mic decât salariul minim pe țară, valabil în anul depunerii solicitării;
- deține un act de studii (certificate de calificare/diplomă), ca urmare a absolvirii unei instituții de învățământ din țară sau din străinătate;
- deține identitate electronică validă, fiind pasibil pentru identificarea electronică în conformitate cu Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere;
- nu a beneficiat anterior de indemnizație în cadrul Programului.

Pentru a beneficia de indemnizație, tânărul angajat trebuie să dețină cont bancar activ în lei moldovenești, să dețină semnătură electronică validă, să instaleze și să se autentifice, conform cadrului normativ, în aplicația EVO.

Dacă actele de studii deținute de solicitant sunt obținute în cadrul instituțiilor de învățământ din străinătate, acestea urmează a fi echivalate, conform cadrului normativ, în termen de două luni din data confirmării provizorii a eligibilității.

Indemnizația respectivă se achită inclusiv pentru perioada concediului de odihnă, a concediului medical și a concediului de paternitate.

La inițiativa Comisiei de Tineret, CNSM a solicitat anterior acordarea indemnizațiilor pentru toate categoriile de tineri specialiști. Comisia de Tineret îndeamnă tinerii din domeniile respective să beneficieze de această oportunitate.

Eugeniu COVRIG, șeful Departamentului juridic al CNSM

»VARIA

Umor pentru sindicaliști deștepți

Trebuie să dai socoteală până la urmă

Sună cineva la ușa unui apartament. Un tip deschide și vede o doamnă nervoasă care întreabă:

– Dumneata ai salvat ieri un băiat pe lac de la înec?

– Da, eu...

– Și șapca lui unde e?

În viață, ca în șah

Gândiți-vă la șah ca să înțelegeți diferența dintre un bărbat și o femeie. Regele se mută doar un pătrățel, regina face ce vrea ea!

Unde dai și unde crapă

Soția și-a privit atât de rece soțul, încât acesta a făcut viroză.

Concluzie logică

Toți proștii au noroc în dragoste... Măcar am înțeles că sunt deștept!

Inteligență nativă

Soțul meu e foarte deștept... L-am sunat de pe telefonul prietenei mele și mi-a răspuns: „Da, iubita mea!". Știa că sun eu...

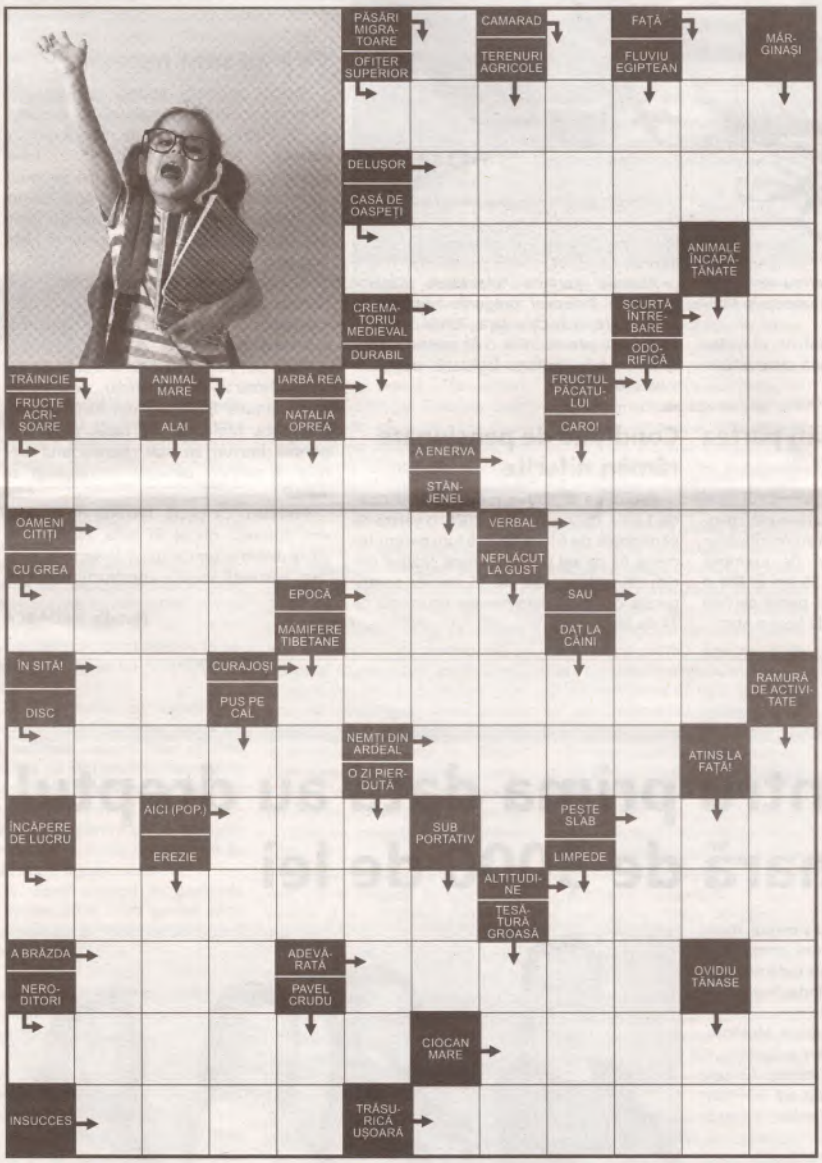

Dezlegarea integramei din numărul trecut: M-S-B-CORIDOR-TOLURI-CALIC-D-NU-IVI-M-T-MIRE-ACMARETI-IRITA-GOLANI-ARAT-UNT-CARI-AMA-IAD-RATATA-STRANE-AGITA-UI-ATA-ROIT-LDITE-SAN-R-IACI-CURATA-UNU-VIER-LAS-ETC-BRATARA.

Social

Centru de suport pentru creșe familiale

Părinții, îngrijitoarele și toți cei interesați de serviciile alternative de îngrijire a copiilor au acum la dispoziție o resursă esențială. Luni, 25 august, a fost lansat Centrul de Suport (Help Desk), o platformă de informare, care oferă răspunsuri clare la toate întrebările privind inaugurarea și funcționarea creșelor de tip familial.

Potrivit Ministerului Muncii și Protecției Sociale, noul Centru de Suport este un punct de legătură între prestatorii de servicii și experți, oferă un sprijin transparent și facilitează procesul de înregistrare și organizare a acestor servicii.

„Prin reglementarea acestor servicii, oferim o alternativă pentru îngrijirea copiilor, părinților și, în special, femeilor, astfel încât să poată să-și valorifice potențialul pe piața muncii și să îmbine viața profesională cu cea de familie", a declarat Alexei Buzu, ministrul Muncii și Protecției Sociale.

Centrul de Suport (Help Desk) oferă sprijin la Linia Verde: +373 611 122 240, disponibilă de luni până vineri, între orele 9:00 și 18:00. Totodată, suportul este oferit și la adresă de email: puteți expedia întrebările Dvs. la adresa electronică servicii.alternative@social.gov.md, pentru a primi un răspuns în scris.

La celălalt capăt al firului, puteți afla răspunsuri legate de cerințele legale și administrative, lista documentelor necesare pentru înregistrarea unei creșe de tip familial, standardele pentru deschiderea și funcționarea creșelor de tip familial, dar și alte informații utile pentru îngrijitorii/îngrijitoarele creșelor de tip familial și pentru părinți.

Serviciile de îngrijire a copiilor de tip familial sunt oferite la domiciliul sau reședința temporară a îngrijitorilor, pentru un grup de maximum cinci copii, cu vârsta de până la trei ani. Potrivit ministerului de resort, aceste servicii nu doar asigură îngrijirea într-un mediu prietenos și sigur, dar contribuie și la dezvoltarea abilităților sociale ale copiilor prin interacțiune și joc.

De ce să alegi servicii alternative de îngrijire pentru copii? Ministerul de resort susține că acestea sunt servicii oficiale, reglementate de lege, sunt realizate de persoane care au o calificare profesională în domeniul îngrijirii copiilor, oferă un mediu sigur și sănătos de dezvoltare pentru copii. Poți alege tipul de servicii care ți se potrivește, în funcție de stilul tău de viață și stabilești relațiile cu prestatorul și activitățile de îngrijire, în funcție de necesitățile copilului.

Până acum, în Republica Moldova au fost deschise 22 de creșe de tip familial în mai multe regiuni ale țării. Detalii complete sunt disponibile pe https://serviciialternative.gov.md/.

Daniela MORARI

VOCEA POPORULUI
Ziarul este înregistrat la Camera Înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995
Indice de abonare: 67798

Fondator: Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef: Ilie LUPAN, tel.: 022266543
Contabil-șef: Elena BUGA

Redactori: Natalia HADÂRCĂ, Galina MUNTEANU, Daniela MORARI
Redactor-traducător: Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor: Sergiu BALTAGA
Dezvoltator web: Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional: Ilie Lupan; Sergiu Sainciuc; Elizaveta Iurcu; Margareta Strestian; Nadejda Lavric; Angela Otean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: "Edit Tipar Grup" SRL str. Feredeului 4, mun. Chișinău. Com.: 730

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.